إنسان سُورة ގެ މާނަ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سُورة الإنسان — އާޔަތުގެ ޢަދަދު (٣١)

هَلْ أَتَىٰ عَلَى ٱلْإِنسَٰنِ حِينٌ مِّنَ ٱلدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْـًٔا مَّذْكُورًا ۝١ إِنَّا خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَٰهُ سَمِيعًۢا بَصِيرًا ۝٢ إِنَّا هَدَيْنَٰهُ ٱلسَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ۝٣ إِنَّآ أَعْتَدْنَا لِلْكَٰفِرِينَ سَلَٰسِلَا۟ وَأَغْلَٰلًا وَسَعِيرًا ۝٤ إِنَّ ٱلْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِن كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ۝٥ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ ٱللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ۝٦ يُوفُونَ بِٱلنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُۥ مُسْتَطِيرًا ۝٧

ތަރުޖަމާ

هَلْ أَتَىٰ = ހަމަކަށަވަރުން އައެވެ. عَلَى ٱلْإِنسَٰنِ = އިންސާނާއަށް حِينٌ مِّنَ ٱلدَّهْرِ =
ޒަމާނުގެތެރެއިން ވަގުތެއް لَمْ يَكُن = އޭނާ ނުވެއެވެ. شَيْـًٔا مَّذْكُورًا ۝١ = އެނގޭ
ނަންގަނެވޭފަދަ އެއްޗަކަށް (އޭނާއާބެހޭ އެއްވެސް ހަބަރެއްނުވެއެވެ.) إِنَّا خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ = ހަމަކަށަވަރުން
މިޔަންބަރުސްކަލާނގެ އިންސާނާ ހެއްދެވީމެވެ. مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ = އެއްވެ މިޝްކުވެފައިވާ نُطْفَة އަކުން
نَّبْتَلِيهِ = މިޔަންބަރުސްކަލާނގެ އޭނާ إمْتِحَانُ ކުރައްވާ ހިތުމަށް. فَجَعَلْنَٰهُ = ފަހެ މިޔަން ބަރުސްކަލާނގެ
އެގޮތަށް ލެއްވީމެވެ. سَمِيعًا بَصِيرًا ۝٢ = އަޑުއިވޭ އަދި ފެންނަމީހަކު ކަމުގައި إِنَّا هَدَيْنَٰهُ ٱلسَّبِيلَ
= ހަމަކަށަވަރުން މިޔަން ބަރުސްކަލާނގެ އޭނާއަށް މަގުދައްކަވައިދިނީމެވެ. إِمَّا شَاكِرًا = ޝުކުރުވެރި އޭނާ ވިޔަސް
ކާފިރަކަށްވިޔަސް وَإِمَّا كَفُورًا ۝٣ = އަދި ކާފިރު އޭނާ ވިޔަސް إِنَّآ أَعْتَدْنَا =
ހަމަކަށަވަރުން މިޔަންބަރުސްކަލާނގެ ތައްޔާރުކުރެއްވީމެވެ. لِلْكَٰفِرِينَ = ކާފިރުންނަށް سَلَٰسِلَا۟ =
ޒަންޖީރު وَأَغْلَٰلًا = އަދި ކަށްޓޮޅުތަކާއި وَسَعِيرًا ۝٤ = އަދި އަނދަނދާކުރާ އަލިފާނާއި
إِنَّ ٱلْأَبْرَارَ = ހަމަކަށަވަރުން ހެޔޮލަތް މީހުން يَشْرَبُونَ مِن كَأْسٍ = (ތަށިތަކުން ބުއިން)
ބޯނެއެވެ. كَانَ مِزَاجُهَا = އޭގެ އެއްކުރުވިފައިވާ كَافُورًا ۝٥ = ކާފޫރު
ޢައިނެއް عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا = އޭގެ ބޯއްވާނެއެވެ. عِبَادُ ٱللَّهِ = الله ގެ އަޅުތަކުން

يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾ = ކަސްދެއްގެން އެއާރު(އެއަޅުތަކުން އެދޭތަނަކަށް) ދުއްވައެވެ. يُوفُونَ بِٱلنَّذْرِ = އެމީހުން (ފަރުޟުތަކާއި އެހެނިހެން) ނަދުރުކަމަށް ފުރިހަމަކުރެތެވެ. وَيَخَافُونَ يَوْمًا = އަދި އެމީހުން (ފަރުޟުތަކާއި އެހެނިހެން) ދުވަހަކާއިމެދު ބިރުގަންނަތެވެ. كَانَ شَرُّهُ = އެދުވަހުގެ ބިރުވެރިކަން ވީއެވެ. مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾ = ފެތުރިގެން

إجْمَالِي މާނަ

(١) ހަމަކަށަވަރުން ޒަމާނުގެ ތެރެއިން އިންސާނާގެ ނަންގަނޑުވެގެންނުވާ ވަގުތެއް މައްޗަށް އައިސްފައިވެއެވެ. (އެއީ އާދަމް ދަރިކަލުންގެ އަޞްލުގެ ކުރިންނެވެ.)

(٢) ހަމަކަށަވަރުން ތިމަންރަސްކަލާނގެ އިންސާނާ ހެއްދެވީމެވެ އެކުވެ މަސްހުނިވެފައިވާ نُطْفَة އަކުންނެވެ. ވަކި ތަޖުރިބާކުރައްވަންށެވެ. (އެއީ ފިރިހެނުންގެ نُطْفَة އާއި އަންހެނުންގެ نُطْفَة އެކުވެ މަސްހުނިވެގެންނެވެ.)

(٣) ހަމަކަށަވަރުން ތިމަންރަސްކަލާނގެ އޭނާއަށް މަގުދެއްކެވީމެވެ. (އެއީ ރަނގަޅު މަގެވެ.) އެހެންވީ އޭނާ ހެޔޮގޮތުގައި ޝުކުރުވެރިއަކު ކަމުގައި ވުމަށެވެ. އެހެންނޫނީ އޭނާ ނުބައިމަގުގެންގޮސް ކާފިރު ވުމަށެވެ. (އެއީ އޭނާގެ އިޚްތިޔާރުގައެވެ.)

(٤) ހަމަކަށަވަރުން ކާފިރުންނަށް ކަސްތޮޅުތަކާއި ޒަންޖީރުތަކާއި އަދި އަނދަ އަނދާ ހުރި އަލިފާން ތިމަންރަސްކަލާނގެ ތައްޔާރުކުރައްވައިފީމެވެ (އެބަހީ ޖަހަންނަމު ދުވަހުން އެމީހުން ހުންނާނީއެވެ.)

(٥) (އަދި ޤިޔާމަތް ދުވަހުން) ހެޔޮލަފާވެރިން ބޯނީ ކާފޫރު މިލުން އެކަށި - أَبْرَار ނީ - ތެދުވެރިވާ ބައެވެ. ބާރިކަމާއި ބޯނީއެވެ. (އޭގެ ވަކިކަމާއި ސާފުކަމުގެ މިންވަރު އިޚްލާޞްތެރިކަމާއި ހަމައެކީ ބޭނުމެވެ.)

(٦) އެއީ الله ގެ އަޅުން އަބަދުވެސް ބޯފެންވާ އާރުކަމުގައިވެއެވެ. (އެމީހުން ސުވަރުގޭގައި ވާހިކުރިއިރު) އެއާރު އެއަޅުތަކުން އެދޭތަނަކަށް ދުއްވާނެއެވެ. (ފަސްކަރަކުރަތުމުން އެއަޅުތަކުން އެމީހުން ބޭނުންވާ ތަނަކަށް އެއާރު ދުއްވާނެއެވެ.)

(٧) އެމީހުންނަކީ އެމީހުން ފަރުޟުކުރި ވާޖިބުތައް ފުރިހަމަކުރާ މީހުންނެވެ. އަދި އެމީހުންނަކީ ފަރުޟުތަކާއި އެހެނިހެން ދުވަހުގެ ބިރުވެރިކަން ފެތުރިގެންވާ ދުވަހަކާއިމެދު ބިރުގަންނަ މީހުންނެވެ. އެދުވަހަކީ ޤިޔާމަތްދުވަހެވެ.

وَيُطْعِمُونَ ٱلطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِۦ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ ٱللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنكُمْ جَزَآءً وَلَا شُكُورًا ﴿٩﴾ إِنَّا نَخَافُ مِن رَّبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطَرِيرًا ﴿١٠﴾ فَوَقَىٰهُمُ ٱللَّهُ شَرَّ ذَٰلِكَ ٱلْيَوْمِ وَلَقَّىٰهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا ﴿١١﴾ وَجَزَىٰهُم بِمَا صَبَرُوا۟ جَنَّةً وَحَرِيرًا ﴿١٢﴾ مُّتَّكِـِٔينَ فِيهَا عَلَى ٱلْأَرَآئِكِ ۖ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا ﴿١٣﴾ وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَٰلُهَا وَذُلِّلَتْ قُطُوفُهَا تَذْلِيلًا ﴿١٤﴾ وَيُطَافُ عَلَيْهِم بِـَٔانِيَةٍ مِّن فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرَا۠ ﴿١٥﴾

މުފްރަދާތު

وَيُطْعِمُونَ ٱلطَّعَامَ = އަދި އެމީހުން (ދުނިޔޭގައި އުޅުނުއިރު) ކާއެއްޗެހި ދިނީއެވެ. عَلَىٰ حُبِّهِۦ = އެދުމުގެ
އަދިއާ ހަފުސަކަށްދާގައި ޙާޖަތްބޮޑުވެފައި އޮއްވައެވެ / ނުވަތަ އެދުމުން اللهއަށްލޯބިވާތީގައި مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ﴿٨﴾
= މިސްކީނު މީހަކަށް، ކަނބުލޮ ހައިވާ ކުއްޖަކަށް އަދި ހައްސަރުވެ ތިބިމީހުންނަށް إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ = އަދި އެމީހުން(
އަންނައިދެނީ مُخَاطَبُ ކުރެއް ބަސްނެވެ.) ހަމައެކަނި ކަލޭމެން ކާއެއްޗެހި ކާންދެނީ لِوَجْهِ ٱللَّهِ = الله ގެ
وَجْهُ ފުރަސްތުކަށެވެ. لَا نُرِيدُ مِنكُمْ = އަޅުގަނޑުމެން ކަލޭމެންގެ ކިބައިން ނޭދެމެވެ. جَزَآءً وَلَا شُكُورًا ﴿٩﴾ =
އުޖޫރައެއް ނުވަތަ ޝުކުރެއް إِنَّا نَخَافُ مِن رَّبِّنَا = އަދި އަޅުގަނޑުމެން ބިރުގަންނަމެވެ ޝައްކެއް ނެތް ވަރަށް ބިރުވެރި
ހަމަކަށަވަރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ رَبُّ ގެ حَضْرَةُ ން އަޅުގަނޑުމެން ބިރުގަންނަނީ يَوْمًا عَبُوسًا = ކަންބޮޑުވުން ދުވަހެއް
ހަޖޫރުވަރަ ކާއިގެ ދުވަހެވެ. قَمْطَرِيرًا ﴿١٠﴾ = އުދަގޫކަން ބޮޑުވާނޭ ދުވަހަކާ فَوَقَىٰهُمُ ٱللَّهُ = ފަހެ الله އެބައިމީހުން
ސަލާމަތްކުރައްވައިފިއެވެ. شَرَّ ذَٰلِكَ ٱلْيَوْمِ = އެދުވަހުގެ ނުބައިކަމުން وَلَقَّىٰهُمْ = އަދި އެކަލާނގެ
އެމީހުންނަށް ދެއްވިއެވެ. نَضْرَةً وَسُرُورًا ﴿١١﴾ = މޫނުމަތިން ތާޒާކަމާއި ހިތުތެރެއިން އުފާވެރިކަން وَجَزَىٰهُم = އަދި
އެކަލާނގެ އެމީހުންނަށް ދެއްވީއެވެ. بِمَا صَبَرُوا۟ = އެމީހުން ކެތްތެރިވުމުގެ ސަބަބުން جَنَّةً وَحَرِيرًا ﴿١٢﴾ =
ސުވަރުގެއާއި އަދި ފަތުރުވާ ފޭރާން ދީލައިގެން ބާއްވާނެއެވެ. مُّتَّكِـِٔينَ فِيهَا = އެމީހުން އެސުވަރުގޭގައި ލޮލިގަނޑުގެން ބޮޑުވެފައެވެ. عَلَى ٱلْأَرَآئِكِ
= ރީތި ސޯފާތަކުގައި لَا يَرَوْنَ فِيهَا = އެމީހުން އެތަނުގައި ނުދެކޭނެއެވެ. شَمْسًا = އިރުގެ ގަދަހޫނުކަން وَلَا
زَمْهَرِيرًا ﴿١٣﴾ = ގަދަ ފިނިކަމުގެ އުނދަގޫކަމެއް وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ = އަދި އެމީހުންގެ މަތިމަތިން ދުނިގަނޑުވެވިއެވެ. ظِلَٰلُهَا
= އޭގެ ހިޔަ وَذُلِّلَتْ قُطُوفُهَا = އަދި އޭގެ މޭވާތައް ހިތުހަމަޖެހޭ ލުއިކަމާ ގެނެސްދެވިއެވެ. تَذْلِيلًا ﴿١٤﴾ = ހިތުހަމަޖެހި
ކިޔެއްގެން وَيُطَافُ عَلَيْهِم = އަދި އެމީހުންގެ ކައިރިއަށް ބުއިންތައް ގެނެސްދެވޭނެއެވެ. بِـَٔانِيَةٍ مِّن فِضَّةٍ = ރިހިގެ

ކަންވާރުތައް / ރިހީގެ ތަށިތައް وَأَكْوَابٍ = ފެންބޯތަށިތަކާއި (كُوبُ ކިޔަނީ ހުޅަނގެ ގައިގައި ވައްޓަފޮޅުމެއް ނެތް ތައްޓެކެވެ.)

كَانَتْ قَوَارِيرَا ﴿١٥﴾ = އުޑުހުރިތައްވަނީ ބިއްލޫރިންނެވެ. (އުބާރި ބިއްލޫރިފަދަ ސާފުކަންނެވެ.)

إجْمَالِي މާނަ

(٨) އަދި އެމީހުންނަކީ އެމީހުން ދުނިޔޭގައި އެމީހުންނާއި ކާއެއްޗެހިތަށް ލޯބި ހުރުމާއެކުވެސް މިސްކީނުންނަށާއި ޔަތީމުންނަށާއި އަދި ހައްސަރުވެފައިވާ މީހުންނަށް އެކާއެއްޗެހި ދޭމީހުންނެވެ. ހަމަ ﷲ ގެ ރުއްސެވުމުގެ ލޯބިން އެމީހުންނަށް ކާއެއްޗެހި ދިން މީހުންނެވެ.

(٩) (އަދި އެކާއެއްޗެހި ދެމުން އެމީހުން ބުނެއެވެ.) އަހުރެމެން ކަލޭމެންނަށް ކާއެއްޗެހި ދިނީ ﷲ ގެ ވަޖުހު ފެނިވަޑައިގަތުމަށެވެ. (އެކަލާނގެ ރިޟާ ލިބިގަތުމުގެ ގޮތުން ލިބުމަށްޓަކައެވެ.) ކަލޭމެންގެ ފަރާތުން މީގެ އެއްވެސް ބަދަލެއް އަދި ކަލޭމެންގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ޝުކުރެއް އަދި ތަޢުރީފެއް އަހުރެމެން ނާދެމެވެ.

(١٠) ހަމަކަށަވަރުން އަހުރެމެން ބިރުގަންނަނީ ކަންބޮޑުވެގެން މޫނުތައް ހަޑިވާ އަދި ހިތްވަރަށް ބިރުވެރިކަންވެރި ކަންބޮޑުވާ ދުވަހަކު އަހުރެމެންގެ رَبُّ ގެ ހަޟްރަތުން އަތުވެދާނެ ބިރުވެރިކަމާއި ދުވަހަށެވެ.

(١١) ފަހެ ﷲ ތަޢާލާ އެދުވަހުގެ ބިރުވެރިކަމުން އެމީހުން ސަލާމަތް ކުރެއްވިއެވެ. އަދި އެކަލާނގެ އެމީހުންގެ މޫނުތަކަށް ތާޒާކަމާއި އަލިކަންދެއްވައި އެމީހުންގެ ހިތްތަކަށް އުފާވެރިކަން ދެއްވައިފިއެވެ.

(١٢) އަދި އެމީހުން ދުނިޔޭގައި ކެތްތެރިވި ކަމުގެ ބަދަލުގައި އެކަލާނގެ އެމީހުންނަށް ޖަންނަތާއި ސުވަރުގެ ދެއްވައި އަދި ފަށުވިޔާތަން ދެއްވިއެވެ.

(١٣) އެމީހުން ސުވަރުގޭގައި ސޯފާތަކުގައި ޓެކުލާގައިގެން މަޖާގައި އިށީނެވެ. އަދި އެސުވަރުގޭގައި އިރުގެ ހޫނުކަމެއް އަދި ގަދަފިނިކަމެއްވެސް އެމީހުންނަށް ނުދާނެއެވެ.

(١٤) އަދި އެމީހުންގެ މަތީގައި އެސުވަރުގޭގެ ގަސްތަކުގެ ހިޔާތެރިކަމެވެ. އަދި އޭގެ މޭވާތައް އެމީހުންނަށް ބިންނަކަށް ފަސޭހަކަމާއެކު ގޮތް ކިޔައަސްފިއެވެ. (ކޮޅަށް ތިބެގެންވެސް އިށީދެގެންވެސް އަދި އޮށޯވެގެންވެސް ބިނދުމެއްނެތި ހަމަޖެހިގެންފިއެވެ.)

(١٥) އަދި އެމީހުންގެ ގާތުގައި އެމީހުން ބޯނޮށްޓިފައި ރިހިދައިގެ ފޮޅިގަޔާ ބިއްލޫރިފަދަ ސާފު ރިހީގެ ކަންވާރުތަށް ހިފައިގެން ހާދިމުން ދައުރުކުރާނެއެވެ.

قَوَارِيرَاْ مِن فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ۝١٦ وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنجَبِيلاً ۝١٧ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّىٰ سَلْسَبِيلاً ۝١٨ ۞ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنثُورًا ۝١٩ وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا ۝٢٠ عَالِيَهُمْ ثِيَابُ سُندُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ ۖ وَحُلُّوٓاْ أَسَاوِرَ مِن فِضَّةٍ وَسَقَىٰهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ۝٢١

ލަފުޒަވާ

قَوَارِيرَاْ مِن فِضَّةٍ = އެބިއްލޫރިތަކީ ރިހިންނެވެ. قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ۝١٦ = (ސުވަރުގޭގެ ޚާދިމުންވަނީ)އެތަކެތި ހުންނަންވާވަރަށް – ޖެހޭ ނުއިތުރު އަދި މަދުވެސްނުވާގޮތަށް މިންވަރުކުރައްވާފައެވެ. وَيُسْقَوْنَ فِيهَا = އަދި އެސުވަރުގޭގެ މީހުންނަށް ބޮއެގަތުމަށް ދެވޭނެއެވެ. كَأْسًا = ތަށްޓެއް كَانَ مِزَاجُهَا = އެއާއެއްކޮށްލާފައިވާ زَنجَبِيلاً ۝١٧ = އިނގުރުގެ ޖާސޮރު عَيْنًا فِيهَا = އޭގައި އޮތް ފެނެއް. تُسَمَّىٰ سَلْسَبِيلاً ۝١٨ = އެއަށް ކިޔަނީ سَلسَبِيلُ އެވެ. وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ = އަދި އެމީހުންގެ ވަށައިގެން އުޅުއްވާނެއެވެ. وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ = ދާއިމީ ކޮށްހުރި ޒުވާންކުދިން إِذَا رَأَيْتَهُمْ = ކަލޭގެފާނު އެކުދިން ދެކެވަޑައިގަތުމާ حَسِبْتَهُمْ = ކަލޭގެފާނު އެކުދިންނަކީ ފެތުރިގެންވާ لُؤْلُؤًا مَّنثُورًا ۝١٩ = ފެތުރިގެންވާ ތަނބޮޅުމުތީތައް ކަމަށެވެ. وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ = އަދި އެސުވަރުގޭގައި ކަލޭގެފާނު ދެކެވަޑައިގަތުމުން رَأَيْتَ نَعِيمًا = ސުވަރުގެ ނާޒުކު ނިޢުމަތް ކަލޭގެފާނަށް ފެނިވަޑައިގަންނާނެއެވެ. وَمُلْكًا كَبِيرًا ۝٢٠ = އަދި މިންވަރުނުކުރެވޭ ބޮޑުވެރިކަމެއް عَالِيَهُمْ = އެމީހުންގެ އަނގަތަރީގެ ފޭރާމަތަށް ހުންނާނީ ثِيَابُ سُندُسٍ = ފަތްފަތި ސިލްކު ފޭރާމެވެ. خُضْرٌ = ފެހިކުލައިގެ وَإِسْتَبْرَقٌ ۖ = އަދި ފަށަލަ ބޮޑު ފޭރާމެވެ. وَحُلُّوٓاْ أَسَاوِرَ = އަދި އެމީހުން އަތުގައި ތަޅަފަތް ލައިދެވޭނެއެވެ. مِن فِضَّةٍ = ރިހިން (އަދި އެމީހުންނަށް ރަން ތަޅަފަތްވެސް ލައިދެވޭނެއެވެ.) وَسَقَىٰهُمْ رَبُّهُمْ = އަދި އެމީހުންގެ رَبُّ އެމީހުންނަށް ބޯން ދެއްވާނެއެވެ. شَرَابًا طَهُورًا ۝٢١

= شَرَابًا طَهُورًا = ނަމަކުރުވާ طَاهِرُ ވަރަށް ބޯއެއް

إجْمَالِي މާނަ

(١٦) އެބިއްލޫރީ ރިހި ފުޅިއެވެ. (އެބަހީ އެކަންތާތަކުގައި ރިހީގެ ކުލަކާއި ބިއްލޫރީގެ ސާފުކަން އެކުލެވިގެންވެއެވެ.) އަދި އެކަންތާތަކުން ބޮވުމާ ބޭނުންވާވަރަކަށް ގިނަނުކޮށް މަދުވެސް ނުކޮށް ހުންނަންވާ މިންވަރަށް ހަދާފައި އެމިންވަރު ކުރެއްވައެވެ.

(١٧) އަދި ސުވަރުގޭގައި އެމީހުންނަށް ޒަންޖަބީލުގެ ކާސިތު އެކުލެވިގެންވާ ރަހައި ބޯންދެވޭނެއެވެ.

(١٨) އެއީ ސުވަރުގޭގައިވާ سَلْسَبِيْل އެވެ ކިޔާ ޢައިނެކެވެ. އެއީ އޭގެ މީރުކަން ނިހާޔަތަށް ގޮސްފައިވާ ދިޔަވެއިގެން އެއާ ފަސޭހަ އަދި ބޯލާ އެއާ ބޮއިމާ ބޮއިލެވޭއެވެ.

(١٩) އަދި ނުހަނު ރީތި މުސްކުޅިނުވާ ތަރު ތާޒާ ކުދިކުދިން ސުވަރުގޭގެ އަހުލުވެރިންގެ ޚިދުމަތުގައި އެމީހުންގެ ވަށައިގެން ދައުރުކުރާނެއެވެ. އެކުދިން ކަލޭމެން ފެނިއްޖެއްޔާ އެކުދިންނާމެދު ކަލޭމެން ހީވާނީ ފުރުޅާލައިވާ ރީތި ރަން މުތުތަކެއް ހެންނެވެ.

* ދަންނައެވެ. ސުވަރުގޭގައިވާކަމުގެ ނަޢީމްތަކުގެ ކަންތައް ދާދި ގާތްކޮށް އަދި ކަންތައް ހާލަތު އެއީ ހަމަ ދުނިޔޭގެ ކަންތަކާ އެއްގޮތަށް ދަންނަ ހަދާގޮތުގެ މިސާލުތަކަށް ޖެހިފައިވާ ގޮތުން ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވަނީއެވެ. އެގޮތުން އެކަމެއް ނަހަނު ރީތިކޮށް އޮތުމަށްޓަކައި ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވާ ތަކެއްޗެވެ. ދުނިޔޭގެ ދިޔަވެއި ނުވާ ރީތިވެސް ހުށިޔާ ކަންތައްތައް ކަނޑައެޅިގެން އެގޮތަށް އަޅައިގަތުމަށްވާނެއެވެ. ހިތުގައި އޭގެ ބާރުތަކެއް ހިނގާ ގަބޫލުކުރަންވާނެއެވެ.

(٢٠) އަދި ކަލޭ ސުވަރުގެއަށް ބަލައިލައްވާނަމަ ފެނިގެންދާނީ ސިފަކުރެވޭވަރަށް ނުހަނު ގިނަ ނިޢުމަތްތަކެއް އަދި މިންވަރު ނުކުރެވޭވަރަށް ބޮޑު ވެރިކަމާއި ސަލްޠަނަތެވެ.

(٢١) ސުވަރުގެވަންތަވެރިންގެ ހެދުމަކީ މިހިލާފަތް ސުންދުސާއި އިސްތަބްރަޤު ރޭޝަމާ ރިހީގެ ފަށާތަކެއް ހެދުމެވެ. އެއީ ފެހިކުލައިގެ ރޭޝަމުގެ ހެދުމެވެ. އަދި އެބައިމީހުންގެ އަތުގައި ރިހީގެ އަތުކިލަފަތް ބާއްވާނެއެވެ. އަދި އެމީހުންނަށް شَرَابًا طَهُورًا އެވެ ކިޔާ ބުއިމެއް ބޯންދޭނެއެވެ.

ދަންނައެވެ. މިސޫރަތުގައިވާ ރިހީގެ އަތުކިލަފަތް ބޭނުންވާ ގޮތަށްވާނެއެވެ. فَاطِرُ ސޫރަތުގައިވާ ރަނުގެ އަތުކިލަފަތް ބޭނުންވާ ގޮތަށްވާނެއެވެ. ވީމާ ދެގޮތުގެ އަތުކިލަފަތް ނެތީމެއް ދެކިދާނެ އެގޮތުގެ އަތުކިލަފަތް ބޭނުން ކުރެވޭނެއެވެ.

އަދި ދަންނައެވެ. شَرَابًا طَهُورًا އެވެ ކިޔާ ބުއިމުގެ މާނައަކީ طَاهِرُ ބުއިމެއްކަމުގައެވެ. އެއީ الله ދެއްވާ ނަ خَاصّ ބުއިމެކެވެ. أبُو قِلاَبَة އާއި إبْرَاهِيْمُ النَّخَعِيْ ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ. ސުވަރުގޭގެ އަހުލުވެރިންނަށް ކާނާ ދޭނެ ފަހުން ވަރަށް ތާހިރު طَاهِرُ ބުއިމެއް ދޭނެއެވެ. އެއީ الله ގެ خَاصّ ކަރާމަތެކެވެ. އެބުއިންތައް ބޮއިލީމާ ބަނޑުގައިވާ ހުރިހާ ކުނިތަކެއް ފިލައިގެންދާނެއެވެ. އެބުއިމަކީ شَرَابًا طَهُورًا އެވެ.

= فَتْحُ القَدِيْر =

إِنَّ هَـٰذَا كَانَ لَكُمْ جَزَآءً وَكَانَ سَعْيُكُم مَّشْكُورًا ﴿٢٢﴾ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ ٱلْقُرْءَانَ تَنزِيلًا ﴿٢٣﴾ فَٱصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ ءَاثِمًا أَوْ كَفُورًا ﴿٢٤﴾ وَٱذْكُرِ ٱسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾ وَمِنَ ٱلَّيْلِ فَٱسْجُدْ لَهُۥ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾

ތަރުޖަމާ

إِنَّ هَـٰذَا كَانَ لَكُمْ = (އަދި އެމީހުންނަށް ބުނެވޭނެއެވެ.) މިހުރިހާ ނިޢުމަތަކީ ކަލޭމެންނަށް ހުރި ޖަޒާއަކަށެވެ. جَزَآءً = (

ދަރުމަކާއި) ބަދަލުދިނުމުގެ ގޮތުން وَكَانَ سَعْيُكُم = އަދި ކަލޭމެންގެ عَمَلُ ޤަބޫލުވިއެވެ. مَّشْكُورًا ﴿٢٢﴾ = ޝުކުރުވި

ކުރެވިގެންވާ ގޮތުގައެވެ. ތިމަންރަސްކަލާނގެ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ = ކަލޭގެފާނުގެ މައްޗަށް (ބައިބައިކޮށް) މިބާވައްލަވައިދެއްވީ

ހަމަތިމަން ރަސްކަލާނގެއެވެ. ٱلْقُرْءَانَ = قُرْآنُ تَنزِيلًا ﴿٢٣﴾ = ކަނޑައެޅިގެން ބާވައިލެއްވުމަކުން فَٱصْبِرْ =

ފަހެ ކަލޭގެފާނު ކެތްތެރިވެވަޑައިގަންނަވާށެވެ. لِحُكْمِ رَبِّكَ = ކަލޭގެފާނުގެ رَبُّ ގެ ނިޔާކުރެއްވުމަށް وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ

= އަދި އެމީހުންގެ ތެރެއިން ކިޔަމަންވެވަޑައިނުގަންނަވާށެވެ. ءَاثِمًا أَوْ كَفُورًا ﴿٢٤﴾ = ފާފަވެރިއަކަށް ނުވަތަ ކާފިރެއްގެ

އަރިހުގައި ހުރިކަމުގައި ވިޔަސް وَٱذْكُرِ ٱسْمَ رَبِّكَ = އަދި ކަލޭގެފާނުގެ رَبُّ ގެ ނަންފުޅު

ހަނދުމަކުރައްވާށެވެ. (އެކަލާނގެއަށް ޒިކުރު ކުރައްވާށެވެ.) بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾ = ހެނދުނާއި ހަވީރު وَمِنَ ٱلَّيْلِ =

އަދި ރޭގަނޑު فَٱسْجُدْ لَهُۥ = ފަހެ އެކަލާނގެއަށް ސަޖިދަކުރައްވާށެވެ. (އަޅުކަން ކުރައްވާށެވެ.) وَسَبِّحْهُ = އަދި އެކަލާނގެ

حَضْرَةُ އަށް تَسْبِيحُ ކިޔުއްވާށެވެ. لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾ = ދިގު ރޭގަނޑެއްގައި – އެބަހީ ރޭގަނޑުގެ ދިގުވަގުތު–

إِجْمَالِي މާނަ

(٢٢) (އަދި ސުވަރުގޭގެ އަހުލުވެރިންނަށް الله حَضْرة ން ނިޢުމަތްދެއްވާނެއެވެ.) ދުނިޔޭގެ نِعْمَةُ އަކީ ކަލޭމެންނަށް ރަގަޅު އަމަލުތަކުގެ ޖަޒާއެއްގެގޮތުން الله ދެއްވާފައިވާ ބަދަލެއްކަމުގައި فَضْلُ ވަންތަކަމެވެ. ހަމަކަށަވަރުން ކަލޭމެންގެ އަމަލުތައްވަނީ ޤަބޫލުވެވި ޝުކުރުލިބިގެންނެވެ.

(٢٣) (އަޅަ رَسولُ الله އެވެ) ހަމަކަށަވަރުން ކަނޑައެޅިގެން ކަލޭގެފާނުގެ މައްޗަށް މި قُرْآنُ ބާވައިލެއްވީ ހަމަ ތިމަން ރަސްކަލާނގެއެވެ.

(٢٤) (އަޅަ رَسولُ الله އެވެ!) އެހެންކަމުން ކަލޭގެފާނުގެ رَبُّ ގެ حُكم ފުރަތަން އަދި އެކަލާނގެ ނިޔާވުމަށް ކެތްތެރިވެވަޑައިގަންނަވާށެވެ! އަދި އެމީހުންގެ ތެރެއިން ފާފަވެރިއަކަށްވިޔަސް ނުވަތަ ކާފަރަކަށްވިޔަސް ކަލޭގެފާނު ކިޔަމަން ނުވެވަޑައިނުގަންނަވާށެވެ! (އެއީ مَكَّة ގެ مُشْرِك ންކަމުގައިވާ عَتَبة ابْنُ رَبِيْعَة އާއި الوَلِيْد بْنُ المغِيْرَة އާއި ފަދަމީހުން ކަމުގައިވެސް ބުނެވެއެވެ.)

(٢٥) އަދި ކަލޭގެފާނު ހެނދުނާއި ހަވީރު އެކަލާނގެ ނަންފުޅުގައި ކީރިތިކުރައްވާށެވެ! އެބަހީ އެކަލާނގެއަށް ذِكْرُ ކުރައްވާށެވެ. !

(٢٦) އަދި ރޭގަނޑު އެކަލާނގެއަށް ސަޖިދަކުރައްވައި އަޅުކަންކުރައްވާށެވެ! އަދި ރޭގެ ދިގުވަގުތު އެކަލާނގެއަށް تَسْبِيْح ވިދާޅުވާށެވެ!.

إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ يُحِبُّونَ ٱلْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَآءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿٢٧﴾ نَّحْنُ خَلَقْنَٰهُمْ وَشَدَدْنَآ أَسْرَهُمْ ۖ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَآ أَمْثَٰلَهُمْ تَبْدِيلًا ﴿٢٨﴾ إِنَّ هَٰذِهِۦ تَذْكِرَةٌ ۖ فَمَن شَآءَ ٱتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِۦ سَبِيلًا ﴿٢٩﴾ وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٠﴾ يُدْخِلُ مَن يَشَآءُ فِى رَحْمَتِهِۦ ۚ وَٱلظَّٰلِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣١﴾

ތަރުޖަމާ

إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ = ހަމަކަށަވަރުން މިމީހުން (މައްކާގެ ކާފިރުން) تُحِبُّونَ ٱلْعَاجِلَةَ = މިއަވަސްވެގެންވާ ތަކެތި (ދުނިޔެއަށް) ލޯބިކުރަނީއެވެ. وَيَذَرُونَ وَرَآءَهُمْ = އަދިއެމީހުން އެމީހުންގެ ފަހަތަށްދޫކޮށްލަނީއެވެ. يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿٢٧﴾ = ބަރުވެގެންވާ ދުވަހެއް. نَّحْنُ خَلَقْنَٰهُمْ = އެމީހުން ހެއްދެވީ ހަމަތިމަންރަސްކަލާނގެއެވެ. وَشَدَدْنَآ أَسْرَهُمْ = އަދި ތިމަންރަސްކަލާނގެ އެމީހުންގެ ހުޅުމަލާއި ނާރުތައް ގަދަކޮށް ދެއްވީމެވެ. وَإِذَا شِئْنَا = އަދި ތިމަންރަސްކަލާނގެ އިރާދަފުޅުވެއްޖެނަމަ بَدَّلْنَآ أَمْثَٰلَهُمْ = އެމީހުން ފަދަ ތިމަންރަސްކަލާނގެ ބަދަލު ކުރައްވައިފީމެވެ. (އެމީހުންގެ ސިފަވާ ސޫރަ އެހެން ސިފައަކަށް ބަދަލު ކުރައްވައިފީމެވެ. ނުވަތަ އެމީހުން ހަލާކުކުރައްވައިފީމެވެ.) تَبْدِيلًا ﴿٢٨﴾ = ބަދަލުކުރައްވާފުރިހަމަ. إِنَّ هَٰذِهِۦ تَذْكِرَةٌ = ހަމަކަށަވަރުން މިސޫރަތަކީ ނަސޭހަތެކެވެ. ވަޢުޡެކެވެ. فَمَن شَآءَ = ފަހެ އެދޭމީހާ. ٱتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِۦ = އޭނާގެ رَبُّ ގެ ހަޟްރަތަށްދިއުމަށް ހޯދާށެވެ. سَبِيلًا ﴿٢٩﴾ = މަގެއް. وَمَا تَشَآءُونَ = އަދި ތިޔަބައިމީހުންނަކަށް ޚިޔާރު ނުކުރެވޭނެއެވެ. إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ = ﷲ އިރާދަކުރައްވައިފިނަމަ މެނުވީ. إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ = ހަމަކަށަވަރުން ﷲ ވޮޑިގެންވަނީ. عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٠﴾ = ދެނެވޮޑިގެންވާ ޙިކުމަތްވަންތަ ކަލާނގެއެވެ. يُدْخِلُ مَن يَشَآءُ = އެކަލާނގެ އިރާދަކުރައްވާމީހަކު ވައްދަވައެވެ. فِى رَحْمَتِهِۦ = އެކަލާނގެ ރަޙުމަތުގެ ތެރެއަށް. وَٱلظَّٰلِمِينَ = އަދި އަނިޔާވެރިން. أَعَدَّ لَهُمْ = އެކަލާނގެ އެމީހުންނަށް ތައްޔާރުކުރެއްވިއެވެ. عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣١﴾ = ވޭންދެނިވި އަޒާބެއް.

إِجْمَالِي މާނަ

(٢٧) ހަމަކަށަވަރުން މިބައިމީހުން އެބަހީ މައްކާގެ ކާފަރުންނާއި ދެންވެސް އެބާވަތުގެ އެންމެންވެސް (މިޒަމާނުގެ
އަވަސްދުނިޔެއަށް ލޯބިކުރަނީއެވެ. އަދިއެމީހުން އެމީހުންގެ ކުރިއަށް ބުރަވެގެންވާ ދުވަހެއް ދޫކޮށްލަނީއެވެ. އެއީ އުދަނގޫ
ކަންތައް ދަތިވެގެންވާ قِيَامَة ދުވަހެވެ.

(٢٨) އެމީހުން ހެއްދެވީ ހަމަ ތިމަންރަސްކަލާނގެއެވެ. އަދި އެމީހުންގެ ހުޅުތަކާއި ނާރުތަކާއި ތިމަންރަސްކަލާނގެ
ގަދަކޮށްދެއްވީމެވެ. ބަރާބަރުކޮށްދެއްވީމެވެ. އަދި ތިމަންރަސްކަލާނގެ އެދިވަޑައިގެން ގެންނެވިނަމަ އެމީހުންގެ ހެއްދެވުން
ބަދަލުކުރައްވައި އެހެން ސިފައަކަށް އެމީހުން ހެއްދަވައިދެއްވޭނެއެވެ. ނަމަވެސްއެމީހުން ހަލާކު ކުރައްވައި الله އަށް ކިޔަމަންތެރި
އެހެންބަޔަކު ގެންނަވައިދެއްވޭނެއެވެ.

(٢٩) ހަމަކަށަވަރުން މިސޫރަތުގައި މިވަނީ وَعْظُ އާއި نَصِيْحَة އާއި عِبْرَة އެވެ. ފަހެ އެދޭމީހަކު އެމީހެއްގެ رَبُّ ގެ حَضْرَة
އަށް ވާސިލުވަން މަގެއް އިޚްތިޔާރު ކުރާށެވެ. އެއީ އީމާންވެ ހެޔޮއަމަލު ކުރުމުންނެވެ.

(٣٠) އަދި الله އިރާދަކުރެއްވިއްޔާމެނުވީ ކަލޭގެފާނުމެން އެދިވަޑައެއް ނުގަނެވޭނެއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން الله
ވަނީ ދެނެވޮޑިގަންނަވާ حِكْمَة ވަންތަ ކަލާނގެއެވެ.

(٣١) އެކަލާނގެ އެދިވަޑައިގަންނަވާ އަޅަކު އެކަލާނގެ رَحْمَةُ ގެތެރެއަށް ވައްދަވައެވެ. (އެއީ އެމީހުންގެ ނިޔަތް
ތެދުވެރިވެއްޖެ މީހާއެވެ.) އަދި އަނިޔާވެރިންނަށް އެކަލާނގެ ތައްޔާރުކުރައްވާފައިވަނީ ވޭންދެނިވި عَذَابُ އެވެ.